STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA PHILIPPA LÉGERA

přednesené dne 5. října 2006 [1]

1. V rámci liberalizace činností týkajících se zprostředkovávání zaměstnání pracovníkům hrají soukromé pracovní agentury rostoucí úlohu při fungování trhu práce členských států Evropské unie. [2] Tato úloha je rovněž uznána na mezinárodní úrovni. [3]

2. V probíhajícím řízení o předběžné otázce je Soudní dvůr vyzván k výkladu různých ustanovení práva Společenství z hlediska opatření na podporu zaměstnanosti platného v Německu od roku 2002.

3. Toto opatření spočívá v tom, že Bundesagentur für Arbeit (Spolkový úřad práce, dále jen „Bundesagentur") poskytuje uchazečům o zaměstnání poukaz na zprostředkovatelské služby, který posledně uvedeným umožňuje zprostit se přinejmenším částečně své povinnosti zaplatit odměnu soukromé pracovní agentuře, jejíchž služeb využili, aby nalezli zaměstnání.

I – Právní rámec

A – *Právo Společenství*

4. Projednávané předběžné otázky se kromě článků 18 ES, 39 ES, 49 ES, 50 ES, jakož i článku 87 ES, ve spojení s články 81 ES, 85 ES a 86 ES, týkají také článků 3 a 7 nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství [4]. Na tomto místě se omezím na uvedení těchto dvou ustanovení sekundárního práva Společenství.

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Viz dokument útvaru právních studií francouzského senátu z ledna 2004, týkající se organizování podpory v nezaměstnanosti a zprostředkovávání zaměstnání nezaměstnaným v sedmi členských státech (srovnávací studie právních předpisů), dostupný na internetu (http://www.senat.fr/lc/lc130/lc1300.html).

3 — Viz úmluva č. 181 a doporučení č. 188 Mezinárodní organizace práce ze dne 19. června 1997 o soukromých agenturách práce, dostupné na internetu (http://www.ilo.org/ilolex/french/convdisp1.htm a http://www.ilo.org/ilolex/french/recdisp1.htm).

4 — Úř. věst. L 257, s. 2; Zvl. vyd. 05/01, s. 15.

5. Článek 3 nařízení č. 1612/68 stanoví:

„1. V souladu s tímto nařízením se nepoužijí právní a správní předpisy ani správní postupy členského státu:

— které omezují poptávku po zaměstnání nebo jeho nabídky [a jeho nabídku], přístup k zaměstnání a jeho výkon cizími státními příslušníky nebo je podmiňují požadavky, které neplatí pro vlastní státní příslušníky, nebo

— které, ačkoli se používají bez ohledu na státní příslušnost, mají za výlučný nebo hlavní cíl nebo účel znemožnit státním příslušníkům jiných členských států přístup k nabízenému zaměstnání.

[...]"

6. Článek 7 téhož nařízení zní následovně:

„1. S pracovníkem, který je státním příslušníkem členského státu, nesmí být na území jiného členského státu z důvodu jeho státní příslušnosti zacházeno jinak než s tuzemskými pracovníky, jde-li o podmínky zaměstnávání a pracovní podmínky, zejména z oblasti odměňování, propouštění a návratu k povolání nebo opětného zaměstnání, pokud se stal nezaměstnaným.

2. Požívá stejné sociální a daňové výhody jako tuzemští pracovníci.

[...]"

B – *Vnitrostátní právo*

7. Článek 296 knihy III zákoníku o sociálním zabezpečení – podpora zaměstnanosti (Sozialgesetzbuch – Arbeitsförderung) [5], nazvaný „Smlouva o zprostředkování zaměstnání mezi zprostředkovatelem a uchazečem o zaměstnání", ve svém odstavci 1 stanoví, že smlouva, kterou se zprostředkovatel zavazuje obstarat zaměstnání uchazeči o zaměstnání, musí mít písemnou formu a musí zejména uvádět odměnu uvedeného zprostředkovatele.

5 — BGBl. 1997 I, s. 594, dále jen „SGB III".

8. Podle čl. 296 odst. 2 SGB III je uchazeč o zaměstnání povinen zaplatit odměnu dlužnou zprostředkovateli pouze tehdy, byla-li v návaznosti na jeho činnost uzavřena pracovní smlouva.

9. Mimoto uvedený čl. 296 odst. 4 uvádí, že byl-li zprostředkovateli předložen poukaz na zprostředkovatelské služby, splatnost odměny se odloží až do provedení platby Bundesagentur v souladu s článkem 421g SGB III [6].

10. Tento posledně uvedený článek, nazvaný „Poukaz na zprostředkovatelské služby", ve svém odstavci 1 první větě stanoví, že osoby, které pobírají dávky nebo sociální pomoc v nezaměstnanosti a kterým nebylo zprostředkováno zaměstnání po dobu tří měsíců v nezaměstnanosti, nebo osoby, které vykonávají zaměstnání, na které se vztahuje podpora z titulu opatření na vytvoření pracovního místa nebo strukturální přizpůsobení, mají nárok na poukaz na zprostředkovatelské služby [7]. V souladu s čl. 421g odst. 1 druhou větou SGB III, jestliže Bundesagentur vydá poukaz na zprostředkovatelské služby, zavazuje se uhradit provizi dlužnou zprostředkovateli, jehož služeb využil uchazeč o zaměstnání a který posledně uvedenému obstaral zaměstnání podléhající povinnému sociálnímu pojištění s pracovní dobou minimálně patnáct hodin týdně.

11. Podle čl. 421g odst. 2 SGB III se vydá poukaz na zprostředkovatelské služby na částku 1500, 2000 nebo 2500 eur, podle délky doby, během níž je uchazeč o zaměstnání nezaměstnaný. Odměna zprostředkovatele se zaplatí do výše 1000 eur na počátku pracovního poměru, přičemž zbývající částka bude uhrazena po uplynutí doby 6 měsíců v zaměstnání, a dlužné částky jsou uhrazeny přímo zprostředkovateli.

12. Podle článku 1 knihy IV zákoníku o sociálním zabezpečení – společná ustanovení o sociálním pojištění (Sozialgesetzbuch – Gemeinsame Vorschriften für die Sozialversicherung, dále jen „SGB IV"):

„[...] ustanovení této knihy, s výjimkou první a druhé hlavy čtvrtého a pátého oddílu, se použijí rovněž na podporu zaměstnanosti. [...]"

6 — Německá vláda v bodě 11 svého písemného vyjádření vysvětluje smysl tohoto ustanovení, když upřesňuje, že z tohoto ustanovení vyplývá, že poukaz na zprostředkovatelské služby přiznává právo pouze na částečnou platbu a že uchazeč o zaměstnání zůstává nadále dlužníkem odměny, která vyplývá ze smlouvy o zprostředkování zaměstnání. Uvádí rovněž, že v důsledku předložení poukazu na zprostředkovatelské služby začíná na základě uvedeného ustanovení běžet lhůta pro zaplacení odměny, která je dlužná uchazečem o zaměstnání zprostředkovateli.

7 — Je třeba upřesnit, že toto opatření týkající se poukazů na zprostředkovatelské služby bylo v německém právu zavedeno v roce 2002 na zkoušku. Je stanoveno, že uvedené opatření, které platí do 31. prosince 2006, bude vyhodnoceno, aby bylo rozhodnuto o jeho případném prodloužení.

13. Krom toho článek 3 SGB IV stanoví následující:

„Ustanovení týkající se povinnosti pojištění a nároku na pojištění se použijí

1. v rozsahu, v němž požadují samostatně výdělečnou nebo závislou činnost, na všechny osoby vykonávající závislou nebo samostatně výdělečnou činnost na území, na kterém se použije tento zákoník;

[...]"

14. Konečně, článek 30 knihy I zákoníku o sociálním zabezpečení – obecná část (Sozialgesetzbuch – Allgemeiner Teil, dále jen „SGB I") zní takto:

„1. Ustanovení tohoto zákoníku se použijí na všechny osoby, které mají své bydliště nebo obvyklý pobyt na území, na kterém se použije tento zákoník.

2. Ustanovení nadnárodního a mezinárodního práva nejsou dotčena.

[...]"

II – Skutkový stav a spor v původním řízení

15. Činnost ITC Innovative Technology Center GmbH (dále jen „ITC") spočívá ve zprostředkovávání zaměstnání pracovníkům. Dne 27. srpna 2003 uzavřela ITC smlouvu o zprostředkování zaměstnání s D. Halaczem. Tato smlouva ukládala ITC povinnost pomoci posledně uvedenému nalézt zaměstnání podléhající povinnému sociálnímu pojištění a poskytnout veškeré služby nezbytné pro zprostředkování zaměstnání.

16. Darius Halacz předložil ITC poukaz na zprostředkovatelské služby, který mu poskytl Bundesagentur. Tento poukaz, platný do 15. října 2003 na částku 1500 eur, upřesňoval, že se uchazeč o zaměstnání může obrátit na jednoho či několik zprostředkovatelů dle svého výběru a že uvedená částka bude uhrazena soukromému zprostředkovateli, který mu obstará zaměstnání. Na počátku pracovního poměru tedy bude zaplacena částka 1000 eur, přičemž zbývající část bude uhrazena, potrvá-li tento pracovní poměr přinejmenším šest měsíců.

17. V souladu s relevantními ustanoveními SGB III poukaz na zprostředkovatelské služby stanovil, že se odměna uhradí, jedná-li se o zaměstnání podléhající povinnému

sociálnímu pojištění, je-li pracovní doba minimálně patnáct hodin týdně, je-li zaměstnání smluveno přinejmenším na dobu tří měsíců, byla-li uzavřena písemná smlouva o zprostředkování zaměstnání se zprostředkovatelem a má-li posledně uvedený na základě této smlouvy pohledávku odpovídající odměně za zprostředkování zaměstnání.

18. V návaznosti na zprostředkování zaměstnání ITC uzavřel D. Halacz pracovní smlouvu na dobu určitou na období od 4. září 2003 do 4. března 2004, se společností usazenou v Nizozemsku. Tento zaměstnavatel potvrdil, že se jedná o pracovní poměr podléhající povinnému sociálnímu pojištění a že pracovní doba je minimálně patnáct hodin týdně.

19. Dopisem ze dne 15. září 2003 požádala ITC Bundesagentur o zaplacení první splátky, a sice 1000 eur, v souladu s poukazem na zprostředkovatelské služby. [8]

20. Bundesagentur zamítl tuto žádost rozhodnutím ze dne 2. října 2003 z toho důvodu, že D. Halaczovi nebylo zprostředkováno zaměstnání podléhající na německém území povinnému sociálnímu pojištění.

21. Dne 16. října 2003 podala ITC proti tomuto rozhodnutí stížnost. Bundesagentur tuto stížnost zamítl rozhodnutím ze dne 27. října 2003 z toho důvodu, že pojem „podléhající povinnému sociálnímu pojištění" byl definován v článcích 1 až 3 SGB IV, ustanoveních, která upravují rovněž SGB III. Ustanovení týkající se povinného pojištění se tak použijí na všechny osoby v pracovním poměru na území, na kterém se použije SGB, a sice na německém území.

22. Dne 14. listopadu 2003 podala ITC u Sozialgericht Berlin (soud pro spory v oblasti sociálního zabezpečení v Berlíně) (Německo) žalobu směřující jednak ke zrušení rozhodnutí Bundesagentur ze dne 2. října 2003, tak jak bylo potvrzeno rozhodnutím ze dne 27. října 2003, a jednak k tomu, aby bylo tomuto subjektu uloženo zaplatit ITC částku 1000 eur odpovídající odměně za zprostředkování zaměstnání.

III – Řízení o předběžné otázce

23. Podle Sozialgericht Berlin by bylo namístě vyhovět k němu podané žalobě, jestliže by

8 — Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že v listopadu 2003 byl pracovní poměr mezi D. Halaczem a jeho zaměstnavatelem ukončen. Jelikož tento poměr trval méně než šest měsíců, odměna, kterou může ITC po Bundesagentur požadovat, je v každém případě omezena na 1000 eur.

čl. 421g odst. 1 druhá věta SGB III musel být považován za neslučitelný s právem Společenství v rozsahu, v němž z něj vyplývá, že zaplacení odměny za zprostředkování Bundesagentur zprostředkovateli, na kterého se zaměstnanec obrátil, podléhá podmínce, že nalezené zaměstnání musí podléhat povinnému sociálnímu pojištění na německém území.

24. V tomto ohledu upřesňuje, že pouze na základě německého práva, a sice článků 1 a 3 SGB IV, jakož i článku 30 SGB I, ve spojení s čl. 421g odst. 1 druhou větou SGB III, je třeba spojením „zaměstnání podléhající povinnému sociálnímu pojištění" ve smyslu tohoto posledně uvedeného článku rozumět výlučně zaměstnání tohoto druhu vykonávané na území, na kterém se použije SGB, a sice na německém území.

25. Předkládající soud má za to, že takto chápané vnitrostátní právo by tak mohlo zasahovat práv zaručených právem Společenství, a to zejména proto, že koncepce vnitrostátního práva, která vyplývá ze znění těchto článků SGB, znamená, že zaměstnanec, kterému je zprostředkováno zaměstnání jinde než na německém území, by nemohl být zproštěn své povinnosti zaplatit odměnu zprostředkovateli, na kterého se obrátil, přestože by tomu tak bylo v případě zprostředkování zaměstnání v tuzemsku. Navíc z důvodu této koncepce by bylo zprostředkovatelům usazeným v Německu nepřímo bráněno rozšířit své služby spočívající ve zprostředkovávání zaměstnání pracovníkům do zahraničí a současně by zahraničním zprostředkovatelům bylo nepřímo bráněno zprostředkovávat zaměstnání německým nezaměstnaným v zahraničí.

26. Předkládající soud nicméně uvádí, že by pro něj bylo možné vykládat čl. 421g odst. 1 druhou větu SGB III v souladu s právem Společenství v tom smyslu, že by za „zaměstnání podléhající povinnému sociálnímu pojištění" bylo tedy možno považovat zaměstnání tohoto druhu vykonávané na území jiného členského státu Unie.

27. Jelikož měl Sozialgericht Berlin pochybnosti ohledně výkladu několika ustanovení práva Společenství, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Do jaké míry porušuje výklad čl. 421g odst. 1 druhé věty [SGB III] v tom smyslu, že zaměstnáním podléhajícím sociálnímu pojištění se rozumí pouze zaměstnání tohoto druhu vykonávané na území působnosti Sozialgesetzbuch [SGB], pravidla práva Společenství na

ochranu volného pohybu osob, upravených zejména v článcích 18 [ES] a 39 ES, jakož i v článcích 3 a 7 nařízení č. 1612/68?

2) a) Do jaké míry je možné a nutné vykládat toto ustanovení v souladu s právem Společenství, aby se zabránilo porušení, které by případně vyplývalo z případu uvedeného v první otázce?

b) Není-li možné nebo nutné toto ustanovení vykládat v souladu s právem Společenství: do jaké míry je čl. 421g odst. 1 druhá věta SGB III neslučitelný s pravidly práva Společenství na ochranu volného pohybu pracovníků?

3) Do jaké míry porušuje výklad čl. 421g odst. 1 druhé věty SGB III v tom smyslu, že zaměstnáním podléhajícím povinnému sociálnímu pojištění se rozumí pouze zaměstnání tohoto druhu vykonávané na území působnosti [SGB], pravidla práva Společenství na ochranu volného pohybu služeb a hospodářské soutěže, upravená zejména v článcích 49 [ES], 50 [ES] a 87 [ES], ve spojení s články 81[ES], 85 [ES] a 86 ES nebo do jiných pravidel práva Společenství?

4) a) Do jaké míry je možné a nutné vykládat toto ustanovení v souladu s právem Společenství, aby se zabránilo porušení, které by případně vyplývalo z případu uvedeného v třetí otázce?

b) Není-li možné nebo nutné toto ustanovení vykládat v souladu s právem Společenství: do jaké míry je čl. 421g odst. 1 druhá věta SGB III neslučitelný s právem Společenství pokud není chráněn volný pohyb pracovníků?“

IV – Rozbor

A – *K první a třetí otázce*

28. Je možné přezkoumat společně první a třetí otázku, jelikož obě směřují k tomu,

aby Soudní dvůr rozhodl, zda musí být právo Společenství vykládáno v tom smyslu, že brání takovým právním předpisům členského státu, jako jsou právní předpisy dotčené ve sporu v původním řízení, podle kterých podléhá zaplacení odměny soukromé pracovní agentury, dlužné uchazečem o zaměstnání této agentuře za zprostředkování zaměstnání podmínce, že zaměstnání nalezené tímto soukromým zprostředkovatelem podléhá povinnému sociálnímu pojištění na území tohoto členského státu.

29. Těmito dvěma otázkami žádá předkládající soud o výklad několika ustanovení práva Společenství, a sice článků 18 ES, 39 ES, 49 ES, 50 ES a článku 87 ES, ve spojení s články 81 ES, 85 ES a 86 ES, jakož i článků 3 a 7 nařízení č. 1612/68. Je třeba určit ustanovení, která vyžadují výklad, jenž tomuto soudu umožní vyřešit spor v původním řízení.

30. Za tímto účelem zahájím svůj rozbor přímo vyloučením článku 87 ES, který předkládající soud navrhuje číst ve spojení s články 81 ES, 85 ES a 86 ES, z jeho rozsahu. Nezdá se mi totiž, že by vnitrostátní opatření týkající se poukazů na zprostředkovatelské služby mohlo být kvalifikováno jako státní podpora ve smyslu článku 87 ES.

31. V tomto ohledu připomínám, že podle ustálené judikatury kvalifikace státní podpory vyžaduje, aby byly splněny všechny podmínky uvedené v čl. 87 odst. 1 ES [9], to znamená, že je třeba, aby existovalo opatření, které zvýhodňuje určité podniky, toto zvýhodnění bylo poskytované členským státem nebo ze státních prostředků a narušovalo nebo mohlo narušit hospodářskou soutěž v obchodě uvnitř Společenství.

32. Je přitom nutno konstatovat, že vnitrostátní opatření týkající se poukazů na zprostředkovatelské služby neznevýhodňuje určité podniky, a to z následujících důvodů.

33. Podle judikatury Soudního dvora pojem „podpora" může zahrnovat nejen pozitivní plnění, jako jsou dotace, půjčky nebo kapitálová účast v podnicích, ale rovněž různé formy zásahů, které snižují náklady, jež obvykle zatěžují rozpočet podniku, a které tak, aniž by byly dotacemi v užším slova smyslu, mají tutéž povahu a stejné účinky. [10]

9 — Viz zejména rozsudek ze dne 24. července 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, Recueil, s. I-7747, bod 74), jakož i rozsudek ze dne 22. června 2006, Belgie a Forum 187 v. Komise (C-182/03 a C-217/03, Sb. rozh. s. I-5479, bod 84).

10 — Viz zejména rozsudek ze dne 20. listopadu 2003, Gemo (C-126/01, Recueil, s. I-13769, bod 28 a uvedená judikatura), jakož i výše uvedený rozsudek Belgie a Forum 187 v. Komise (bod 86).

34. S ohledem na tuto definici se mi zdá, že vnitrostátní opatření týkající se poukazů na zprostředkovatelské služby nemůže být analyzováno ani jako dotace, ani jako snížení nákladů, jež obvykle zatěžují rozpočet soukromých pracovních agentur. Toto opatření stanoví pouze převod povinnosti zaplatit odměnu, která je dlužná soukromé pracovní agentuře, z pracovníka na Bundesagentur. Tímto přímým zaplacením uvedené odměny této agentuře platí Bundesagentur pouze za poskytnutou službu, a sice zprostředkování zaměstnání uchazeči o zaměstnání.

35. Mimoto podle ustálené judikatury čl. 87 odst. 1 ES ukládá povinnost určit, zda v rámci daného právního režimu může vnitrostátní opatření zvýhodňovat „určité podniky nebo určitá odvětví výroby" vůči ostatním, kteří se nacházejí s ohledem na cíl sledovaný uvedeným režimem ve srovnatelné skutkové a právní situaci. Pokud je tomu tak, dotyčné opatření splňuje podmínku selektivity, která je zakládajícím znakem pojmu státní podpory ve smyslu tohoto článku. [11]

36. Sdílím stanovisko německé vlády, podle kterého nemá režim definovaný v čl. 421g SGB III selektivní povahu. Poukaz na zprostředkovatelské služby vydaný uchazeči o zaměstnání jím totiž může být předložen jakémukoli zprostředkovateli dle jeho výběru, takže odměna za zprostředkování zaměstnání placená Bundesagentur není *a priori* omezena na určité taxativně určené soukromé pracovní agentury.

37. Jelikož podmínka spočívající v existenci zvýhodnění určitých podniků není tudíž splněna, není namístě vykládat článek 87 ES, stejně jako ustanovení Smlouvy o ES, která předkládající soud navrhuje s tímto článkem spojit. [12]

38. Naopak ustanovení Smlouvy týkající se jednak volného pohybu pracovníků, a jednak volného pohybu služeb se zdají být na první pohled relevantní za účelem vyřešení sporu v původním řízení.

11 — Viz zejména rozsudek ze dne 3. března 2005, Heiser (C-172/03, Sb. rozh. s. I-1627, bod 40 a uvedená judikatura), jakož i výše uvedený rozsudek Belgie a Forum 187 v. Komise (bod 119).

12 — Jak uvádí šestý bod odůvodnění nařízení Komise (ES) č. 2204/2002 ze dne 5. prosince 2002 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory zaměstnanosti (Úř. věst. L 337, s. 3; Zvl. vyd. 05/04, s. 273), „[ř]ada opatření z oblasti politiky zaměstnanosti nepředstavuje státní podpory ve smyslu [čl. 87 odst. 1 ES], protože se jedná o podpory pro jednotlivce, které nezvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby [...]".

1. Volný pohyb pracovníků

a) Dovolatelnost pravidel Společenství týkajících se volného pohybu pracovníků soukromou pracovní agenturou

39. Podle čl. 39 odst. 1 ES „[j]e zajištěn volný pohyb pracovníků ve Společenství". Článek 39 odst. 3 písm. a) ES upřesňuje, že tento volný pohyb zahrnuje právo „ucházet se o skutečně nabízená pracovní místa".

40. Podle judikatury Soudního dvora pojem „pracovník" ve smyslu článku 39 ES má význam na úrovni Společenství a nesmí být vykládán restriktivním způsobem. Za „pracovníka" musí být považován každý, kdo vykonává skutečnou a efektivní činnost, s výjimkou takových činností, které jsou natolik omezené, že jsou čistě okrajové a vedlejší. Pracovní poměr je podle této judikatury charakterizován okolností, že určitá osoba vykonává po určitou dobu ve prospěch jiné osoby a pod jejím vedením činnosti, za které protihodnotou pobírá odměnu. [13]

41. Soudní dvůr rovněž rozhodl, že určitá práva spojená s postavením pracovníka jsou zaručena migrujícím pracovníkům, i když tito již nejsou vázáni v pracovním poměru. [14]

42. Mimoto podle Soudního dvora státní příslušníci jednoho členského státu hledající zaměstnání v jiném členském státu spadají do rozsahu působnosti článku 39 ES. [15]

43. S ohledem na tuto judikaturu je namístě konstatovat, že D. Halacz spadá do osobní působnosti článku 39 ES jak z důvodu svého postavení uchazeče o zaměstnání, který měl prospěch z poukazu na zprostředkovatelské služby ze strany Bundesagentur, tak z důvodu svého postavení zaměstnance, který uzavřel pracovní smlouvu plněnou od září do listopadu 2003.

44. Aniž by německá vláda tuto skutečnost zpochybňovala, uplatňuje nicméně, že soukromá pracovní agentura se nemůže v rámci vnitrostátního sporu mezi ní a Bundesagentur dovolávat práv vyplývajících z článku 39 ES, jelikož taková agentura nespadá do osobní působnosti tohoto článku.

13 — Viz například rozsudek ze dne 30. března 2006, Mattern a Cikotic (C-10/05, Sb. rozh. s. I-3145, bod 18 a uvedená judikatura).

14 — Viz zejména rozsudek ze dne 23. března 2004, Collins (C-138/02, Recueil, s. I-2703, bod 27).

15 — Rozsudek ze dne 15. září 2005, Ioannidis (C-258/04, Sb. rozh. s. I-8275, bod 21).

Na podporu tohoto stanoviska uvádí rozsudek Job Centre, zvaný „Job Centre II“ [16], ve kterém Soudní dvůr nepřezkoumal článek 48 Smlouvy o ES (nyní po změně článek 39 ES), protože žalobkyně v původním řízení v této věci se nemohla jakožto agentura zprostředkovávající zaměstnání pracovníkům dovolávat volného pohybu pracovníků.

45. Stanovisko zastávané německou vládou nesdílím.

46. Nejprve je třeba připomenout, v jakém kontextu měl Soudní dvůr ve svém výše uvedeném rozsudku Job Centre II za to, že nebylo namístě vykládat ustanovení Smlouvy týkající se volného pohybu pracovníků.

47. V této věci bylo podstatou otázek Corte d'appello di Milano (Itálie) pokládaných Soudnímu dvoru, zda ustanovení Smlouvy týkající se volného pohybu pracovníků, volného pohybu služeb a hospodářské soutěže brání vnitrostátním právním předpisům zakazujícím jakoukoli zprostředkovatelskou činnost mezi poptávkou po zaměstnání a jeho nabídkami, nebyla-li vykonávána veřejnými úřady práce.

16 — Rozsudek ze dne 11. listopadu 1997 (C-55/96, Recueil, s. I-7119).

48. V původním řízení se Job Centre coop. arl, společnost s ručením omezeným družstevního charakteru, která se nacházela ve stadiu svého vzniku, se sídlem v Miláně (Itálie), domáhala práva vykonávat zprostředkovatelskou činnost mezi poptávkou po zaměstnání a jeho nabídkami, jakož i dočasného dodávání pracovníků na italský trh práce a trh práce ve Společenství.

49. Vycházeje z tohoto zjištění se Soudní dvůr domníval, že „v rozsahu, v němž se otázky týkají ustanovení o volném pohybu pracovníků, stačí uvést, že použitelnost článku 48 Smlouvy nelze vyvodit ze skutečnosti, že pracovníci patří mezi zakládající členy, stala-li se společnost, jakmile byla založena a stala se činnou, samostatnou právnickou osobou“. Podle Soudního dvora „[z] toho vyplývá, že ustanovení týkající se volného pohybu pracovníků nejsou pro účely sporu v původním řízení relevantní“. [17]

50. Ve stanovisku, které přednesl v této věci, uvedl generální advokát Elmer, že nebyla předložena žádná skutečnost, která by mohla vést k domněnce, že by „se Job Centre mohla například formou nástupnictví nebo zastupování dovolávat práv případně přiznaných

17 — Soudní dvůr naopak souhlasil s tím, že vyloží články 86 a 90 Smlouvy o ES (nyní články 82 ES a 86 ES), jelikož otázky k nim se vztahující vznášely problém rozsahu výlučného práva přiznaného veřejným úřadům práce a na základě toho zákazu veškeré zprostředkovatelské činnosti mezi žádostmi a nabídkami zaměstnaní soukromými společnosti pod hrozbou trestních a správních sankcí.

pracovníkovi, jakmile ke zprostředkování skutečně dojde“ [18].

51. Kontext probíhajícího řízení o předběžné otázce se v několika ohledech liší od kontextu věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek Job Centre II.

52. Zaprvé, ITC se v původním řízení nedomáhá práva vykonávat svou činnost zprostředkovávající zaměstnání pracovníkům. Žádné pravidlo německého práva jí totiž nezakazuje vykonávat její funkci zprostředkovatele mezi poptávkou po zaměstnání a jeho nabídkami.

53. Zadruhé, je třeba zdůraznit, že jednou z vlastností poukazu na zprostředkovatelské služby je, že je prvkem trojstranného vztahu mezi Bundesagentur, uchazečem o zaměstnání a soukromou pracovní agenturou.

54. Bundesagentur tak poskytuje poukaz na zprostředkovatelské služby uchazeči o zaměstnání, který splňuje podmínky v čl. 421g odst. 1 SGB III. Když Bundesagentur vydá tento poukaz na zprostředkovatelské služby, zavazuje se v určitých mezích uhradit odměnu soukromé pracovní agentuře, na kterou se obrátil uchazeč o zaměstnání a které se v rámci plnění smlouvy o zprostředkování zaměstnání podařilo tomuto posledně uvedenému nalézt zaměstnání.

55. Byla-li prostřednictvím činnosti spočívající ve zprostředkovávání zaměstnání uzavřena pracovní smlouva mezi uchazečem o zaměstnání a zaměstnavatelem, soukromá pracovní agentura má nárok na uhrazení své odměny. Byl-li této agentuře předložen uchazečem o zaměstnání poukaz na zprostředkovatelské služby, musí tuto odměnu uhradit Bundesagentur.

56. V tomto stadiu řízení se tak soukromá pracovní agentura na Bundesagentur domáhá práva na zaplacení, které jí přiznává poukaz na zprostředkovatelské služby původně poskytnutý uchazeči o zaměstnání. Toto procesní schéma, tak jak bylo pojato německým zákonodárcem, má za následek, že uchazeči o zaměstnání nepřísluší požadovat přímo po Bundesagentur zaplacení odměny dlužné agentuře. Dlužnou částku musí po Bundesagentur požadovat soukromá pracovní agentura.

57. V případě odmítnutí ze strany posledně uvedeného uhradit částku uvedenou na poukazu na zprostředkovatelské služby má

18 — Bod 18.

tedy nejlepší postavení k případnému uplatňování práv vyplývajících z práva Společenství právě soukromá pracovní agentura.

58. Zatřetí se domnívám, že jelikož smlouva o zprostředkování zaměstnání přiznává soukromé pracovní agentuře úlohu zprostředkovatele, tato agentura zastupuje uchazeče o zaměstnání, a musí být tedy způsobilá se dovolávat práv, která jsou uchazeči o zaměstnání případě přiznána právem Společenství.

59. Zdá se mi, že rozsudek Clean Car Autoservice [19] podporuje myšlenku, že soukromá pracovní agentura musí mít možnost dovolávat se práv, která mají na základě práva Společenství pracovníci.

60. V této věci byl Soudní dvůr zejména žádán, aby rozhodl, zda pravidlo rovného zacházení v oblasti volného pohybu pracovníků může být rovněž dováláváno zaměstnavatelem za účelem zaměstnávání pracovníků, kteří jsou státními příslušníky jiného členského státu, v členském státě, ve kterém je usazen.

61. Ve stanovisku, které generální advokát Fennelly přednesl v této věci, navrhl odpovědět Soudnímu dvoru na tuto otázku kladně. Vyjádřil myšlenku, že rozsudky Soudního dvora, které definují pojem „pracovník", „se netýkají a nevylučují, ať už výslovně nebo mlčky, rozšíření prospěchu z ustanovení práva Společenství týkajících se volného pohybu pracovníků na jiné osoby než pracovníky, které však mají materiální vztah s osobou, která má toto postavení". Podle generálního advokáta Fennellyho „[n]elze již takovou domněnku vyvodit ze znění ustanovení Smlouvy a relevantních právních předpisů" [20]. Krom toho dodal, že „[j]e třeba rovněž mít na paměti skutečnost, že zatímco volný pohyb pracovníků může být zčásti postaven na základě osobních práv pracovníků a být posílen jejich úsilím zajistit si taková práva, mimo jiné před vnitrostátními soudy, v konečném výsledku sleduje cíl obecného zájmu stanovený v čl. 3 písm. c) Smlouvy: vnitřní trh, který se vyznačuje odstraněním překážek volného pohybu osob mezi členskými státy" [21].

62. Zdá se, že Soudní dvůr měl pochopení pro jednotlivé argumenty předložené generálním advokátem Fennelym.

19 — Rozsudek ze dne 7. května 1998 (C-350/96, Recueil, s. I-2521).

20 — Bod 19.

21 — Bod 21.

63. Soudní dvůr zejména konstatoval, že „článek [39 ES] ve svém odstavci 1 obecně stanoví, že je zajištěn volný pohyb pracovníků ve Společenství" a že tento volný pohyb „zahrnuje, s výhradou omezení odůvodněných veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností a ochranou zdraví, právo ucházet se o skutečně nabízená pracovní místa, pohybovat se za tím účelem volně na území členských států, pobývat na jejich území za účelem výkonu zaměstnání za stejných podmínek jako jejich vlastní státní příslušníci a zůstat na jejich území po skončení zaměstnání" [22].

64. Podle Soudního dvora „[m]ají-li tato práva nepochybně přímo uvedené osoby, *nic ve znění článku 39 [ES] nenaznačuje, že by nemohla být dovolávána jinými osobami*, zvláště zaměstnavateli" [23].

65. Mám za to, že by Soudní dvůr měl sledovat stejné uvažování, pokud jde o soukromé pracovní agentury, které uzavřely smlouvu o zprostředkování zaměstnání s uchazečem o zaměstnání. Jinak řečeno, dle mého názoru by měl takové agentuře umožnit dovolávat se práv, která mají pracovníci na základě článku 39 ES.

66. V rozsahu, v němž předkládající soud žádá Soudní dvůr rovněž o výklad článku 18 ES, je třeba v tomto stadiu uvést, že Soudní dvůr rozhodl, že tento článek, který obecně stanoví, že každý občan Unie má právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, nachází své zvláštní vyjádření v článku 39 ES, pokud jde o volný pohyb pracovníků. Jelikož, jak jsem přitom uvedl, věc v původním řízení spadá pod toto posledně uvedené ustanovení, není pro Soudní dvůr nutné, aby se vyjadřoval k výkladu článku 18 ES [24].

67. Krom toho, pokud jde o články 3 a 7 nařízení č. 1612/68, je třeba nejprve upřesnit, že pouze jasně stanoví a provádějí práva již vyplývající z článku 39 ES [25]. Dále, pokud jde o článek 3 tohoto nařízení, je namístě podotknout, že případy, které jsou v něm uvedeny, neodpovídají případu věci v původním řízení. Pokud jde o článek 7 uvedeného nařízení, pravidlo rovného zacházení, které stanoví, jak jde-li o podmínky zaměstnávání a pracovní podmínky, tak o sociální a daňové výhody, které musejí mít pracovníci v hostitelském státě, není relevantní pro vyřešení sporu v původním řízení, který se týká vnitrostátního opatření přijatého státem původu majícího zjednodu-

22 — Výše uvedený rozsudek Clean Car Autoservice, bod 18.

23 — Tamtéž, bod 19 (kurziva provedena autorem tohoto stanoviska).

24 — Rozsudek ze dne 26. listopadu 2002, Oteiza Olazabal (C-100/01, Recueil, s. I-10981, bod 26).

25 — Pokud jde o článek 3, viz například rozsudek ze dne 23. února 1994, Scholz (C-419/92, Recueil, s. I-505, bod 6). Pokud jde o článek 7, viz zejména rozsudek ze dne 23. února 2006, Komise v. Španělsko (C-205/04, Sb. rozh. s. I-31, bod 3).

šit přístup k zaměstnání. V důsledku toho je v projednávané věci jediným relevantním pravidlem v oblasti volného pohybu pracovníků článek 39 ES.

68. Po tomto upřesnění je třeba nyní ověřit, zda v naší věci existuje překážka volného pohybu pracovníků zakázaná článkem 39 ES.

b) Existence překážky volného pohybu pracovníků

69. Ve svém předkládacím rozhodnutí [26] Sozialgericht Berlin vysvětluje, že v důsledku poskytnutí poukazu na zprostředkovatelské služby dochází k přistoupení Bundesagentur k pracovníkovi, kterému bylo zprostředkováno zaměstnání, pokud jde o jeho povinnost zaplatit odměnu. V tomto případě pracovník není přesto osvobozen ze závazkového vztahu, který ho váže se soukromou pracovní agenturou, jelikož zůstává povinen zaplatit, jestliže Bundesagentur svůj dluh neuhradí v plné výši. Tento soud uvádí rovněž možnost, že v případě, kdy je pracovní poměr ukončen před uplynutím lhůty šesti měsíců, Bundesagentur hradí pouze částku 1000 eur a zbývající část odměny je povinen zaplatit uchazeč o zaměstnání.

70. Krom toho, uvedený soud poznamenává, že jestliže je uchazeč o zaměstnání zcela zproštěn své povinnosti zaplatit odměnu dlužnou za zprostředkování zaměstnání, nachází-li se jemu obstarané zaměstnání v tuzemsku a vykonává-li ho po dobu šesti měsíců, maje tak prospěch z plnění o hodnotě 1500 až 2500 eur, osoba, která vykoná své právo volně se pohybovat, ztrácí tuto výhodu v plném rozsahu.

71. Pokud jde o existenci překážky volného pohybu pracovníků, Komise Evropských společenství uplatňuje, že ustanovení Smlouvy týkající se této svobody členským státům zakazují bránit jejich státním příslušníkům ve výkonu zaměstnání v jiném členském státě [27]. Podle Komise taková překážka existuje přímo, je-li, jako je tomu v projednávaném případě, možnost přístupu k zaměstnání v jiném členském státě nepříznivě ovlivněna. Dodává, že uchazeč o zaměstnání, který musí sám zaplatit soukromému zprostředkovateli provizi za zprostředkování zaměstnání, je-li zaměstnán v jiném členském státě, a který nemá nárok na zaplacení této provize od Bundesagentur, může být odrazen od výkonu svého práva na volný pohyb a přijetí zaměstnání v jiném členském státě [28].

26 — Strana 9 francouzského překladu.

27 — Komise v tomto ohledu uvádí rozsudek ze dne 15. prosince 1995, Bosman (C-415/93, Recueil, s. I-4921, body 95 a násl.).

28 — Bod 14 písemného vyjádření Komise.

72. V tomto ohledu ITC zejména tvrdí, že je myslitelné, že uchazeč o zaměstnání, kterému je nabídnuta práce v jiném členském státě než v Německu, bude nucen odmítnout nabídku z důvodu nemožnosti zaplatit soukromou pracovní agenturu, která mu toto zaměstnání nalezla. [29]

73. Jsem toho názoru, že německé opatření týkající se poukazů na zprostředkovatelské služby, tak jak je pojato v současné době, může být skutečně překážkou volného pohybu pracovníků.

74. Je nejprve namístě zdůraznit, že Soudní dvůr již mnohokrát rozhodl, že ustanovení Smlouvy týkající se volného pohybu osob mají za cíl usnadnit státním příslušníkům členských států výkon jejich profesních činností všeho druhu na celém území Společenství a brání opatřením, která by mohla tyto příslušníky znevýhodnit, pokud si přejí vykonávat hospodářskou činnost na území jiného členského státu. [30]

75. Podle Soudního dvora vnitrostátní předpisy, které pracovníkovi, který je příslušníkem určitého členského státu, brání nebo ho odrazují od toho, aby opustil stát svého původu za účelem výkonu svého práva na volný pohyb, tvoří tedy překážky této svobody, i když jsou používány nezávisle na státní příslušnosti dotčených pracovníků. [31]

76. S ohledem jak na písemné vyjádření předložené ITC a Komisí, tak na upřesnění, která byla uvedena při jednání, je nesporné, že v případě, kdy, jako ve věci v původním řízení, Bundesagentur odmítá zaplatit celou nebo část částky sjednané v poukazu na zprostředkovatelské služby, který byl vydán uchazeči o zaměstnání, bude v konečném výsledku povinností tohoto posledně uvedeného zaplatit odměnu, která zůstává dlužná soukromé pracovní agentuře, jejíž služby využil. [32]

77. Připomínám, že v německém právním řádu převládá koncepce, podle které je zaplacení odměny soukromé agentury, dlužné Bundesagentur této agentuře za zprostředkování zaměstnání uchazeči o zaměstnání podmíněno skutečností, že nalezené zaměstnání podléhá na německém území povinnému sociálnímu pojištění. Z toho vyplývá, že nachází-li se toto zaměstnání na území jiného členského státu,

29 — Strana 3 francouzského překladu písemného vyjádření předloženého ITC.

30 — Rozsudek ze dne 17. března 2005, Kranemann (C-109/04, Sb. rozh. s. I-2421, bod 25 a uvedená judikatura).

31 — Výše uvedený rozsudek Kranemann (bod 26 a uvedená judikatura).

32 — Zdá se, že v konkrétním případě D. Halacze určitá ustanovení smlouvy o zprostředkování vylučují, aby byl povinen zaplatit odměnu dlužnou ITC za zprostředkování zaměstnání. Nicméně, jak upřesnil při jednání zástupce ITC, není vyloučeno, že na základě německého občanského práva bude podle výsledku původního řízení povinnost zaplatit tuto odměnu vymáhána před německými soudy po D. Halaczovi.

uchazeč o zaměstnání není zproštěn své povinnosti zaplatit odměnu, Tato koncepce dle mého názoru může odrazovat od přijetí zaměstnání v jiném členském státě. Z hlediska čl. 39 odst. 3 písm. a) ES tedy představuje překážku svobodě, kterou má uchazeč o zaměstnání, „ucházet se o skutečně nabízená pracovní místa".

78. Nyní je třeba přezkoumat, zda tato překážka volného pohybu pracovníků může být řádně odůvodněna.

c) Odůvodnění překážky volného pohybu pracovníků

79. Ve svém předkládacím rozhodnutí [33] Sozialgericht Berlin uvádí jako cíle sledované německými právními předpisy jednak skutečnost, že německé sociální pojištění může řádně fungovat jen díky příspěvkům odvedeným v tuzemsku, a jednak skutečnost, že podpora při zprostředkování zaměstnání v tuzemsku má chránit německý trh práce před ztrátou specializovaných pracovníků, a zachovat si tak jeho výkonnost. Podle tohoto soudu nelze zásah německých právních předpisů do volného pohybu pracovníků považovat za přiměřený těmto dvěma cílům.

33 — Strany 13 a 14 francouzského překladu.

80. V tomto ohledu uplatňuje, že vzhledem k vysoké míře nezaměstnanosti v Německu nelze prokázat příčinnou souvislost mezi ztrátou příspěvků v tomto členském státě a zprostředkováním zaměstnání uchazeči o zaměstnání v jiném členském státě. Zejména ze statistického hlediska a v tomto kontextu vysoké nezaměstnanosti by bylo pravděpodobně nemožné prokázat, že volné pracovní místo v Německu zůstává neobsazené, protože uchazeči o zaměstnání bylo obstaráno zaměstnání v jiném členském státě.

81. Dle předkládajícího soudu vyvolává podobné úvahy problém negativního vývoje německého trhu práce vyplývající ze ztráty kvalifikovaných pracovníků. Vzhledem k vysoké míře nezaměstnanosti v Německu nelze v současné době takové nebezpečí odhalit zvláště s ohledem na dočasný charakter opatření týkajícího se poukazů na zprostředkovatelské služby.

82. Komise sdílí stanovisko vyjádřené předkládajícím soudem. Má rovněž pochybnosti o existenci příčinné souvislosti mezi ztrátou z neodvedení příspěvků na sociální zabezpečení v Německu a zprostředkováním zaměstnání uchazeči o zaměstnání v jiném členském státě. Podle Komise není rovnováha německého systému sociálního zabezpečení ohrožena. Případné ztráty příspěvků na sociální pojištění jsou totiž minimální. Mimoto jsou uskutečňovány úspory na dávkách sociálního pojištění, jelikož vzhledem k tomu, že osoba, které bylo zprostřed-

kováno zaměstnání, již není klasifikována jako uchazeč o zaměstnání, členský stát původu jí již nemusí vyplácet dávky v nezaměstnanosti.

83. Pokud jde o zabránění ztrátě kvalifikované pracovní síly, Komise nejprve upřesňuje, že takto formulovaný cíl zabránit emigraci pracovníků nemůže představovat naléhavý důvod obecného zájmu, který by mohl odůvodňovat překážku volného pohybu pracovníků.

84. Měl-li by být takový cíl nicméně připuštěn jako naléhavý důvod obecného zájmu, Komise má za to, že s ohledem na vysokou míru nezaměstnanosti se tato obava jeví odůvodněnou pouze v málo odvětvích. Je třeba rovněž zohlednit skutečnost, že poukaz na zprostředkovatelské služby je vydán pouze tehdy, není-li uchazeči o zaměstnání zprostředkováno zaměstnání po dobu tří měsíců. Prospěch z poukazu na zprostředkovatelské služby tudíž mají pouze uchazeči o zaměstnání, kteří nejsou vyhledávaní na trhu práce, protože jejich dovednosti nejsou požadovány. Vnitrostátní předpis, který je systematicky překážkou zprostředkování zaměstnání v jiném členském státě, překračuje meze toho, co je nezbytné, a je tak nepřiměřený ve vztahu k cíli směřujícímu k zabránění ztrátě kvalifikovaných pracovníků.

85. Pokud jde o německou vládu, ta uplatňuje, že i po vložení nové hlavy věnované zaměstnanosti Amsterodamskou smlouvou do Smlouvy o založení Evropského společenství a i když podpora zaměstnanosti je záležitostí společného zájmu pro členské státy, tato podpora zůstává v pravomoci členských států, a každý z nich tudíž může sledovat politiku zaměstnanosti, která je mu vlastní [34].

86. Krom toho upřesňuje, že poukaz na zprostředkovatelské služby zavedený článkem 421g SGB III je novým nástrojem této politiky zaměstnanosti, který je platný na zkoušku, na omezenou dobu do 31. prosince 2006. S otevíráním trhu se zprostředkovávání zaměstnání pracovníkům soukromým agenturám je účelem vyzkoušení tohoto nástroje zlepšit účinnost zprostředkovávání zaměstnání uchazečům o zaměstnání a snížit v Německu nezaměstnanost. Jedná se tedy o naléhavý obecný zájem.

87. Podle německé vlády mají v rámci své politiky zaměstnanosti členské státy prostor pro volné uvážení k vyzkoušení nových nástrojů. To znamená, že nástroj tohoto druhu bude omezen na tuzemsko. Dle názoru německé vlády je objektivně odůvodněné omezovat opatření na podporu zaměstnanosti způsobilá mít účinky na trh práce

34 — Tato odůvodnění jsou obsažena v písemných úvahách, které německá vláda věnuje volnému pohybu služeb. Z diskuze, ke které došlo při jednání, nicméně vyplývá, že stejná odůvodnění platí rovněž v oblasti volného pohybu pracovníků.

jiného členského státu na tuzemský trh práce.

88. Konečně, v rozsahu, v němž článek 421g SGB III stanoví ve prospěch uchazeče o zaměstnání zproštění povinnosti hrazení nákladů na zprostředkování zaměstnání, které jsou financovány německým režimem sociálního zabezpečení, mělo by být podporováno pouze to zprostředkování, které přispívá k financování tohoto režimu. Německá vláda v tomto ohledu uplatňuje, že účelem opatření týkajícího se poukazů na zprostředkovatelské služby je zvýšit účinnost zprostředkovávání zaměstnání pracovníkům a současně snížit dobu nezaměstnanosti uchazečů o zaměstnání. S ohledem na vysoký počet volných pracovních míst v Německu a na nezbytnost zvýšit počet poplatníků toto opatření přispívá k zajištění dlouhodobé rovnováhy německého systému sociálního zabezpečení.

89. Nejprve upřesňuji, že na rozdíl od toho, co se snaží prokázat německá vláda, se nedomnívám, že argument, že poukaz na zprostředkovatelské služby je novým nástrojem politiky zaměstnanosti sledované Spolkovou republikou Německo, by mohl sám odůvodňovat existenci překážky volného pohybu pracovníků.

90. I když si totiž členské státy zachovaly svou pravomoc, pokud jde o stanovování svých politik zaměstnanosti, a Společenství je povoláno pouze k tomu, aby v rámci stanoveném v článcích 125 ES až 130 ES hrálo pouze koordinační a usměrňující úlohu, tyto státy jsou nicméně povinny vykonávat tuto pravomoc při respektování práva Společenství, a zejména předpisů Společenství, které zaručují volný pohyb pracovníků.

91. Několik ustanovení práva Společenství, jako jsou například články 2 ES a 2 EU, ostatně prokazuje, že vytvoření prostoru bez vnitřních hranic je chápáno jako prostředek umožňující dosáhnout vysoké míry zaměstnanosti a sociální ochrany uvnitř Společenství. Navíc dle čl. 126 odst. 2 ES musí být podpora zaměstnanosti členskými státy považována za „záležitost společného zájmu".

92. Poznamenávám rovněž, že nutnost zajistit mobilitu pracovníků ve Společenství je již dlouho potvrzena zákonodárcem Společenství. Nařízení č. 1612/68 tak obsahuje třetí bod odůvodnění, který zní takto:

„[...] volný pohyb představuje základní právo pracovníků a jejich rodin; [...] mobilita pracovníků uvnitř Společenství musí být jedním z prostředků, které pracovníkům zajišťují možnost zlepšení pracovních a životních podmínek a usnadnění jejich

společenského postavení, a současně přispívat k uspokojování potřeb hospodářství členských států; [...] je třeba potvrdit právo všech pracovníků v členských státech vykonávat uvnitř Společenství činnost podle vlastní volby."

93. Tato mobilita je více než kdy jindy podporována v roce 2006, který byl Komisí vyhlášen „Evropským rokem mobility pracovníků". V rámci Sociální agendy pokrývající roky 2006–2010 tento orgán hodlá vytvořit „skutečný evropský trh práce", který předpokládá zejména „odstranit přetrvávající jak přímé, tak nepřímé překážky" [35].

94. Tyto skutečnosti mě vedou k domněnce, že nelze dovolit, aby nový nástroj zavedený členským státem v rámci jeho politiky zaměstnanosti brzdil mobilitu pracovníků pouze z toho důvodu, že patří do oblasti, která spadá dosud z velké části do pravomoci členských států.

95. Pokud jde nyní o odůvodnění týkající se jednak nutnosti zajistit dlouhodobou rovnováhu německého systému sociálního zabezpečení, a jednak zabránit ztrátě kvalifikované pracovní síly, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury opatření, které tvoří překážku volného pohybu pracovníků, může být připuštěno pouze tehdy, jestliže sleduje legitimní cíl slučitelný se Smlouvou a je odůvodněno naléhavými důvody obecného zájmu. V takovém případě je nicméně třeba, aby použití takového opatření bylo způsobilé zaručit uskutečnění dotčeného cíle a nepřekračovalo meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné [36].

96. Z ustálené judikatury rovněž vyplývá, že důvody čistě hospodářské povahy nemohou tvořit naléhavé důvody obecného zájmu, které by mohly odůvodnit omezení základní svobody zaručené Smlouvou [37]. Soudní dvůr nicméně ve svém rozsudku Kohll [38] připustil, že riziko vážného zásahu do finanční rovnováhy systému sociálního zabezpečení může tvořit takový naléhavý důvod obecného zájmu.

35 — Sdělení Komise ze dne 9. února 2005 o Sociální agendě [KOM(2005) 33 konečné, s. 8]. Zvláštní nástroje zavedené na úrovni Společenství, jako je například síť evropských služeb zaměstnanosti nazvaná EURES (European employment services), přispívají k „integraci evropských trhů práce" [viz bod 5 odůvodnění rozhodnutí Komise 2003/8/ES ze dne 23. prosince 2003, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 1612/68, pokud jde o vyřizování nabídek volných pracovních míst a žádostí o zaměstnání (Úř. věst. 2003, L 5, s. 16; Zvl. vyd. 05/04, s. 289)]. Za tímto účelem je síť EURES pověřena rozvíjením výměny informací a spolupráce mezi službami zaměstnanosti členských států.

36 — Viz zejména výše uvedený rozsudek Kranemann (bod 33 a uvedená judikatura).

37 — Tamtéž, bod 34 a uvedená judikatura.

38 — Rozsudek ze dne 28. dubna 1998 (C-158/96, Recueil, s. I-1931, bod 41). Viz mimoto rozsudek ze dne 12. července 2001, Vanbraekel a další (C-368/98, Recueil, s. I-5363, bod 47), jakož i rozsudek Smits a Peerbooms (C-157/99, Recueil, s. I-5473, bod 72).

97. V tomto ohledu se domnívám, stejně jako předkládající soud a Komise, že takové riziko není v projednávané věci prokázáno.

98. Nejsem totiž přesvědčen, že zprostředkování zaměstnání uchazeči o zaměstnání v jiném členském státu může vést automaticky ke ztrátě příspěvků na sociální pojištění v Německu. Jednak totiž s ohledem na vysokou míru nezaměstnanosti v tomto členském státě může být volné pracovní místo rychle obsazeno jiným uchazečem o zaměstnání zaevidovaném v tomto členském státě. Krom toho k mobilitě pracovníků nedochází pouze v jednom směru. Z toho vyplývá, že odchod uchazeče o zaměstnání může být vyrovnán příchodem jiného uchazeče, který se hodlá ucházet o skutečně nabízené pracovní místo v Německu.

99. Existence příčinné souvislosti mezi ztrátou příspěvků na sociální pojištění v Německu a zprostředkováním zaměstnání uchazeči o zaměstnání v jiném členském státě tedy není dle mého názoru prokázána.

100. Mimoto, jak uvádí Komise, zprostředkování zaměstnání uchazeči o zaměstnání v jiném členském státě s sebou nese, že mu již nemusí být vypláceny dávky v nezaměstnanosti v Německu. Z toho vyplývá úspora pro německý režim pověřený vyplácením těchto dávek.

101. Pokud jde o odůvodnění týkající se zabránění ztrátě kvalifikované pracovní síly, je třeba nejprve rozhodnout, zda může patřit mezi naléhavé důvody obecného zájmu, kterých se členský stát může dovolávat.

102. Domnívám se, že se členský stát tohoto odůvodnění v zásadě může dovolávat. Zdá se mi totiž, že musí být připuštěno, že členský stát může mít legitimní zájem na zachování určité rovnováhy ve struktuře svého trhu práce.

103. To nicméně dle mého názoru znamená, že uvedené odůvodnění je přijatelné pouze tehdy, vztahuje-li se k opatření týkajícímu se zvláštního odvětví tohoto trhu práce charakterizovaného určitými strukturálními obtížemi, jako je například nedostatečný počet kvalifikovaných pracovníků.

104. Takové odůvodnění tudíž nelze připustit ohledně obecného opatření, jako je německé opatření týkající se poukazu na zprostředkovatelské služby, jehož použití

není omezeno na zvláštní odvětví práce. V takovém případě toto opatření v rozsahu, v němž je obecně vyhrazeno pro uchazeče o zaměstnání nacházející se na německém území, překračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení cíle směřujícího k zabránění ztrátě kvalifikované pracovní síly, a je tedy nepřiměřené.

105. Konečně v odpověď na poznámky učiněné v tomto ohledu německou vládou při jednání upřesňuji, že se mi nezdá relevantní dovolávat se zde toho, co Soudní dvůr rozhodl ohledně dávek spojených s hledáním zaměstnání, a sice že „[l]ze považovat za legitimní, když členský stát poskytuje takovou dávku až poté, co mohla být prokázána existence skutečného vztahu uchazeče o zaměstnání s trhem práce tohoto státu“ [39].

106. Projednávaná věc totiž nezpochybňuje nutnost takového vztahu za účelem poskytnutí poukazu na zprostředkovatelské služby uchazeči o zaměstnání, jako je D. Halacz. Zde není sporné, že k tomu, aby tento měl nárok na poukaz na zprostředkovatelské služby, musí splnit podmínky stanovené v čl. 421g odst. 1 první větě SGB III, které svědčí o spojení mezi uchazečem o zaměstnání a tuzemským trhem práce [40].

107. Dle mého názoru podmínka skutečného vztahu uchazeče o zaměstnání s tuzemským trhem práce nemůže být s ohledem na tuto judikaturu Soudního dvora dovolávána státem původu v takové situaci, jako je situace ve věci v původním řízení, kdy se uchazeč o zaměstnání, který nenalezne práci v tomto státě, hodlá ucházet o skutečně nabízené pracovní místo v jiném členském státě.

108. Ze všech těchto úvah dle mého názoru vyplývá, že článek 39 ES musí být vykládán v tom smyslu, že brání takovým právním předpisům členského státu jako jsou právní předpisy dotčené ve sporu v původním řízení, podle kterých podléhá zaplacení odměny soukromé pracovní agentury, dlužné uchazečem o zaměstnání této agentuře za zprostředkování zaměstnání tuzemským úřa-

39 — Výše uvedený rozsudek Collins (bod 69). Viz rovněž v tomto smyslu rozsudek ze dne 11. července 2002, D'Hoop (C-224/98, Recueil, s. I-6191, bod 38), a výše uvedený rozsudek Ioannidis (bod 30). Jak vysvětluje generální advokát Ruiz-Jarabo Colomer ve stanovisku, které přednesl ve věci, ve které byl vydán uvedený rozsudek Collins, takový požadavek „může být odůvodněný, aby bylo zabráněno tomu, co se nazývá ‚sociální turistika', praktikované osobami, které se pohybují mezi členskými státy za účelem využití nepříspěvkových dávek, a bylo zabráněno zneužívání“ (bod 75).

40 — Připomínám, že podle tohoto článku mají nárok na poukaz na zprostředkovatelské služby osoby, které pobírají dávky nebo sociální pomoc v nezaměstnanosti a kterým nebylo zprostředkováno zaměstnání po dobu tří měsíců v nezaměstnanosti, nebo osoby, které vykonávají zaměstnání, na které se vztahuje podpora z titulu opatření na vytvoření pracovního místa nebo strukturální přizpůsobení.

dem práce podmínce, že zaměstnání nalezené tímto soukromým zprostředkovatelem podléhá povinnému sociálnímu pojištění na území tohoto členského státu.

109. V tomto stadiu svého rozboru mám za to, že by Soudní dvůr měl projednávanou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce přezkoumat z hlediska volného pohybu pracovníků. Dle mého názoru je totiž právě tato základní svoboda jádrem sporu v původním řízení.

110. Jak jsem ukázal, z německého opatření týkajícího se poukazů na zprostředkovatelské služby mají prospěch přímo uchazeči o zaměstnání. V rozsahu, v němž na základě judikatury Soudního dvora přiznávají pravidla Smlouvy týkající se volného pohybu pracovníků těmto uchazečům o zaměstnání práva, je tedy zároveň nutné a dostačující přezkoumat takové opatření z hlediska této svobody.

111. Zvláštnost činnosti spočívající ve zprostředkovávání zaměstnání pracovníkům sice znamená, že uchazeč o zaměstnání má dvojí postavení. Jakožto strana smlouvy o zprostředkování zaměstnání uzavřené se soukromou pracovní agenturou má rovněž postavení příjemce služeb.

112. Nicméně za účelem přezkumu slučitelnosti německého opatření týkajícího se poukazů na zprostředkovatelské služby s právem Společenství se mi zdá, že toto postavení má druhotný význam ve srovnání s postavením „pracovníka“ ve smyslu článku 39 ES.

113. Proto navrhuji Soudnímu dvoru se domnívat, že není namístě vykládat článek 49 ES.

114. Pokud by Soudní dvůr tento názor nesdílel, předkládám mu přesto podpůrně rozbor projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce z hlediska volného pohybu služeb.

2. Volný pohyb služeb

a) Použitelnost pravidel Společenství týkajících se volného pohybu služeb

115. Pokud jde o použitelnost článku 49 ES v rámci sporu v původním řízení, Komise se domnívá, že činnost spočívající ve zprostředkovávání zaměstnání pracovníkům představuje službu ve smyslu článku 50 ES a že dotčená situace vykazuje mezinárodní prvek.

Služba byla sice poskytnuta společností se sídlem v Německu uchazeči o zaměstnání s bydlištěm v tomtéž státě. Nicméně samotná služba vykazuje mezinárodní prvek, neboť zprostředkování zaměstnání v Nizozemsku bylo možné pouze z důvodu kontaktů, které měl poskytovatel služeb v tomto posledně uvedeném členském státě.

116. Pokud jde o německou vládu, vyjadřuje určité pochybnosti ohledně možnosti odhalit přeshraniční prvek ve skutečnosti, že zaměstnavatel, u něhož bylo uchazeči o zaměstnání zprostředkováno zaměstnání, je usazen v jiném členském státě. Podle této vlády by takový mezinárodní prvek existoval, obrátil-li by se uchazeč o zaměstnání na soukromou pracovní agenturu v jiném členském státě.

117. S ohledem na tyto argumenty, je třeba předem připomenout, že Soudní dvůr již rozhodl, že činnost spočívající ve zprostředkovávání zaměstnání pracovníkům je poskytováním služeb ve smyslu článků 49 ES a 50 ES. [41]

118. Dále, na rozdíl od německé vlády jsem toho názoru, že situace dotčená ve sporu v původním řízení skutečně zahrnuje dostatečný mezinárodní prvek.

119. V tomto ohledu připomínám, že Soudní dvůr rozhodl, že článek 49 ES se použije i tehdy, jsou-li poskytovatel a příjemce služeb usazeni ve stejném členském státě za předpokladu, že je služba poskytnuta v jiném členském státě. [42]

120. Ve věci v původním řízení je přeshraniční rozměr konkretizován okolností, že k hledání zaměstnání, které je součástí činnosti spočívající ve zprostředkování zaměstnání, docházelo soukromým zprostředkovatelem v jiném členském státě. Zdá se ostatně běžným, že v rámci plnění smlouvy o zprostředkování zaměstnání udržuje poskytovatel služeb kontakty s potenciálními zaměstnavateli usazenými v jiných členských státech, aby zvýšil šance na úspěšné zprostředkování zaměstnání.

121. V důsledku toho skutečnost, že smlouva o zprostředkování zaměstnání byla uzavřena mezi uchazečem o zaměstnání a soukromou pracovní agenturou, usazenými ve stejném členském státu, dle mého názoru nebrání použitelnosti článku 49 ES, docházelo-li k hledání zaměstnání, které je hlavním

41 — Rozsudek ze dne 18. ledna 1979, Van Wesemael a další (110/78 a 111/78, Recueil, s. 35, bod 7).

42 — Viz zejména v tomto smyslu rozsudek ze dne 28. října 1999, Vestergaard (C-55/98, Recueil, s. I-7641, bod 18).

předmětem činnosti spočívající ve zprostředkování zaměstnání, v jiném členském státě. [43]

zproštěn své povinnosti zaplatit odměnu, je-li mu zprostředkováno zaměstnání v jiném členském státě.

b) Existence překážky volného pohybu služeb

123. Naopak pro německou vládu je otázka, zda existuje překážka volného pohybu služeb zahraničních pracovních agentur, s ohledem na skutkový stav sporu v původním řízení, hypotetická.

122. Podle předkládajícího soudu [44] se zdá možný zásah do volného pohybu služeb ve smyslu čl. 49 prvního pododstavce ES v rozsahu, v němž je, jestliže je relevantním výkladem článku 421g SGB III výklad vycházející pouze z vnitrostátních právních předpisů, zprostředkovatelům usazeným v Německu nepřímo bráněno rozšířit svou činnost spočívající ve zprostředkovávání zaměstnání pracovníkům v jiném členském státě a zahraničním zprostředkovatelům je nepřímo bráněno zprostředkovávat zaměstnání německým nezaměstnaným v jiném členském státě. Tento soud poznamenává, že z důvodu jejich blízkosti se zaměstnavateli usazenými v jiných členských státech jsou právě zahraniční zprostředkovatelé ve většině případů schopni zprostředkovat zaměstnání německým nezaměstnaným v jiných členských státech. Tito zprostředkovatelé by tedy byli pravděpodobně více znevýhodněni ve výkonu své činnosti, pokud by musel být článek 421g SGB III chápán tak, že znamená, že uchazeč o zaměstnání není

124. Tato vláda má v každém případě za to, že opatření vycházející z článku 421g SGB III nezahrnuje omezení volného pohybu služeb. Vylučuje existenci přímé nebo nepřímé diskriminace mezi soukromými pracovními agenturami usazenými v Německu a agenturami usazenými v jiném členském státě. Posledně uvedené agentury totiž mohou nabízet své služby v Německu za stejných podmínek jako němečtí zprostředkovatelé. Navíc v případě zprostředkování zaměstnání v zahraničí nepřiznává článek 421g SGB III agentuře usazené mimo Německo méně výhodné postavení, než má agentura usazená v tomto členském státě. V konečném výsledku tento článek pouze upravuje otázku, kdo platí odměnu soukromé agentury v případě úspěšného zprostředkování zaměstnání, a to nezávisle na místě, kde se toto zaměstnání nalézá.

43 — Naopak podle Soudního dvora „poradenská pracovní společnost z určitého členského státu se nemůže dovolávat článků 7 a 59 Smlouvy [nyní po změně články 12 ES a 49 ES] za účelem zprostředkování zaměstnání státním příslušníkům tohoto členského státu u podniků téhož státu“ (rozsudek ze dne 23. dubna 1991, Höfner a Elser, C-41/90, Recueil, s. I-1979, bod 40).

44 — Bod 3.2.2 předkládacího rozhodnutí.

125. Mimoto německá vláda tvrdí, že v projednávané věci není poskytovateli služeb bráněno státem, ve kterém je usazen,

vykonávat svou činnost v jiném členském státě. Přístup na trh zprostředkovávání zaměstnání v jiném členském státě tedy není článkem 421g SGB III narušen.

126. Pokud jde o Komisi, podotýká, že uchazeč o zaměstnání, kterého lze považovat za příjemce služby spočívající ve zprostředkování zaměstnání, má nárok na úhradu odměny soukromé pracovní agentury Spolkovou republikou Německo pouze tehdy, jeli mu obstarán pracovní poměr v tomto členském státě. Naopak zahrnuje-li služba mezinárodní prvek a příjemci služby je zprostředkováno zaměstnání v jiném členském státě, náklady na toto zprostředkování nejsou hrazeny Spolkovou republikou Německo. V důsledku toho je příjemce služby znevýhodněn v případě zprostředkování zaměstnání v zahraničí, takže existuje omezení volného pohybu služeb, které podobně jako ve věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek Vestergaard, spočívá výlučně na místu poskytování služby.

127. Zaprvé, upřesňuji, že otázka, zda na základě německých právních předpisů existuje překážka volného pohybu služeb soukromých pracovních agentur usazených mimo Německo, je s ohledem na skutkový stav sporu v původním řízení, jak uvádí německá vláda, hypotetické. Z toho vyplývá, že by dle mého názoru Soudní dvůr neměl vykládat článek 49 ES z tohoto hlediska.

128. Zadruhé je třeba si položit otázku ohledně existence překážky volného pohybu služeb v případě soukromé pracovní agentury usazené v Německu.

129. V tomto ohledu je nesporné, že takové agentuře není na základě německého práva bráněno ve výkonu její činnosti spočívající ve zprostředkovávání zaměstnání pracovníkům v jiném členském státě. Může být však tato agentura od své činnosti odrazena v rozsahu, v němž, pokud nalezne zaměstnání svému smluvnímu partnerovi v jiném členském státě, odměna za zprostředkování zaměstnání bude muset být uhrazena uchazečem o zaměstnání, a nikoliv Bundesagentur?

130. Jak správně upřesnila německá vláda, článek 421g SGB III v podstatě upravuje otázku, *kdo* platí odměnu soukromé agentury v případě úspěšného zprostředkování zaměstnání. Jedná-li se o zprostředkování zaměstnání na německém území, poukaz na zprostředkovatelské služby umožňuje soukromému zprostředkovateli, aby mu byla odměna zaplacena přinejmenším zčásti Bundesagentur. Naopak je-li zprostředkováno zaměstnání v jiném členském státě, uchazeč o zaměstnání zůstává povinen zaplatit odměnu dlužnou soukromé pracovní agentuře v plném rozsahu. Nicméně v obou případech má tato agentura nárok na zaplacení odměny, která je stanovena ve smlouvě o zprostředkování. Německé opatření týkající se poukazů na zprostředkovatelské služby

tedy nemá samo o sobě za následek finanční znevýhodnění soukromých pracovních agentur usazených v Německu, které poskytují své služby v jiných členských státech. Pro tyto agentury tedy toto opatření dle mého názoru není překážkou volného pohybu služeb.

Soudní dvůr rozhodl ve svém výše uvedeném rozsudku Vestergaard [45].

c) Odůvodnění překážky volného pohybu služeb

131. Zatřetí, je třeba ověřit, zda existuje překážka volného pohybu služeb z hlediska uchazeče o zaměstnání, příjemce služeb.

134. Jelikož důvody, které jsou uplatňovány v probíhajícím řízení k odůvodnění překážky volného pohybu služeb, jsou shodné s důvody, které jsem již zanalyzoval z hlediska volného pohybu pracovníků, odkazuji na body 79 a násl. tohoto stanoviska.

132. Jako Komise se domnívám, že z tohoto hlediska skutečně existuje překážka volného pohybu služeb.

135. Z tohoto vyplývá, že překážka volného pohybu služeb, tak jak jsem ji výše konstatoval, se mi nezdá řádně odůvodněná.

133. Pokud totiž příjemce služeb musí uhradit odměnu dlužnou soukromé pracovní agentuře sám, byla-li služba, tedy činnost spočívající ve zprostředkování zaměstnání, poskytnuta v jiném členském státě, zatímco Bundesagentur uhradí celou nebo část této odměny v případě zprostředkování zaměstnání v Německu, německé opatření týkající se poukazů na zprostředkovatelské služby obsahuje rozdílné zacházení založené na místě poskytování služby. Takové rozdílné zacházení je zakázáno článkem 49 ES, jak již

136. Z toho vyvozuji, že článek 49 ES musí být rovněž vykládán v tom smyslu, že brání takovým právním předpisům členského státu, jako jsou právní předpisy dotčené ve sporu v původním řízení, podle kterých podléhá zaplacení odměny soukromé pracovní agentury, dlužné uchazečem

45 — Bod 22. Viz rovněž, pokud jde o tento druh omezení volného pohybu služeb, rozsudek ze dne 10. března 2005, Laboratoires Fournier (C-39/04, Sb. rozh. s. I-2057, body 15 a 16).

o zaměstnání této agentuře za zprostředkování zaměstnání tuzemským úřadem práce podmínce, že zaměstnání nalezené tímto soukromým zprostředkovatelem podléhá povinnému sociálnímu pojištění na území tohoto členského státu.

B – *K druhé otázce písm. a) a čtvrté otázce písm. a)*

137. Podstatou těchto otázek předkládajícího soudu Soudnímu dvoru, které přezkoumám společně, je, zda je možné a nutné vykládat čl. 421g odst. 1 druhou větu SGB III v souladu s právem Společenství.

138. Jak jsem výše uvedl, tento soud má sám za to, že je možné vykládat dotčené vnitrostátní ustanovení práva v souladu s právem Společenství v tom smyslu, že za „zaměstnání podléhající povinnému sociálnímu pojištění" v souladu s uvedeným ustanovením může být považováno rovněž zaměstnání tohoto druhu vykonávané na území jiného členského státu Společenství. Je pravdou, že obecná povaha tohoto spojení dle mého názoru může umožnit jeho výklad v souladem s právem Společenství.

139. Zásada, podle které je vnitrostátní soud povinen vykládat své vnitrostátní právo způsobem umožňujícím účinné použití norem Společenství, byla zprvu konkretizována v kontextu použití směrnic. [46]

140. Jakožto požadavek „inherentní systému Smlouvy" [47] a v rozsahu, v němž je výrazem povinnosti loajální spolupráce stanovené v článku 10 ES, tato zásada zvaná „zásada výkladu v souladu s právem Společenství" platí pro všechny normy Společenství, a tedy pochopitelně i pro ustanovení primárního práva. [48]

141. Z toho vyplývá, že předkládající soud je povinen vykládat čl. 421g odst. 1 druhou větu SGB III v co největším možném rozsahu v souladu s právem Společenství. [49]

46 — Soudní dvůr tak rozhodl, že vnitrostátní soudy jsou při použití vnitrostátního práva povinny vykládat své vnitrostátní právo v co možná největším rozsahu „ve světle znění a účelu dotčené směrnice" (rozsudek ze dne 10. dubna 1984, Von Colson a Kamann, 14/83, Recueil, s. 1891, bod 26). Viz v poslední době v tomto smyslu rozsudek ze dne 4. července 2006, Adeneler a další (C-212/04, Sb. rozh. s. I-6057, bod 108).

47 — Výše uvedený rozsudek Adeneler a další (bod 109).

48 — Viz pro ilustraci rozsudky ze dne 4. února 1988, Murphy a další (157/86, Recueil, s. 673, bod 11); ze dne 5. října 1994, Van Munster (C-165/91, Recueil, s. I-4661, bod 34), a ze dne 26. září 2000, Engelbrecht (C-262/97, Recueil, s. I-7321, bod 39).

49 — Připomínám rovněž, že podle Soudního dvora, jeví-li se takový výklad v souladu s právem Společenství nemožný, „vnitrostátní soud má povinnost použít v plném rozsahu právo Společenství a chránit práva, které právo Společenství přiznává jednotlivcům, ponechávajíce případně nepoužité jakékoli [vnitrostátní] ustanovení práva, pokud by jeho použití za okolností daného případu vedlo k výsledku neslučitelnému s právem Společenství" (výše uvedený rozsudek Engelbrecht, bod 40).

142. S ohledem na odpověď, kterou tak navrhuji Soudnímu dvoru na druhou otázku písm. a) a čtvrtou otázku písm. a), není namístě přezkoumat druhou otázku písm. b) a čtvrtou otázku písm. b).

V – Závěry

143. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji Soudnímu dvoru odpovědět na předběžné otázky položené Sozialgericht Berlin následovně:

„1) Článek 39 ES musí být vykládán v tom smyslu, že brání takovým právním předpisům členského státu, jako jsou právní předpisy dotčené ve sporu v původním řízení, podle kterých podléhá zaplacení odměny soukromé agentury, dlužné uchazečem o zaměstnání této agentuře za zprostředkování zaměstnání tuzemským úřadem práce podmínce, že zaměstnání nalezené tímto soukromým zprostředkovatelem podléhá povinnému sociálnímu pojištění na území tohoto členského státu.

2) Předkládající soud je povinen vykládat čl. 421g odst. 1 druhou větu knihy III zákoníku o sociálním zabezpečení – podpora zaměstnanosti (Sozialgesetzbuch – Arbeitsförderung) v co největším možném rozsahu v souladu s právem Společenství."